

Laokoón útmutató

Tartalmi útmutató:

Adatbázisok, katalógusok, amelyek a munka során hasznosak lehetnek (a szokványos könyvtári katalógusokon túl):

- ELTEFind-katalógus, néhány adatbázisban történő kereséssel: <https://opac.elte.hu/Primo/Home>;
- a magyarországi könyvtárak közös katalógusa (nem teljes): <http://www.mokka.hu/>;
- matarka.hu (magyar folyóiratok tartalomjegyzékében lehet keresni, részben linkekkel a teljes szövegekhez);
- antikvarium.hu (a részletes keresőben könyvek, folyóiratok tartalomjegyzéke kereshető);
- megbízható idegen nyelvű szakirodalmak nagyrészt teljes szövegeket tartalmazó adatbázisaiból a következőket érdemes használni (a teljes, időről időre frissülő lista itt olvasható: <https://konyvtar.elte.hu/egyetemi-konyvtar/kutatastamogatas/adatbazisok/adatbazislista>): EBSCO (Academic Search Complete), JSTOR, MLA, Taylor and Francis, Cambridge University Press, Springer Link, MUSE;
- az Arcanum Digitális Tudománytár gondozásában régebbi és kurrens magyar folyóiratok gyűjteménye is elérhető (<https://adtplus.arcanum.hu/hu/>).
- a Szaktárs magyar nyelvű könyveket tesz elérhetővé (<https://www.szaktars.hu/>);
- a CORE szakfolyóiratok szabad hozzáférésű tanulmányait gyűjti (<https://core.ac.uk/>);
- a DOAB szabad hozzáférésű lektorált szakkönyveket gyűjt (<https://www.doabooks.org/doab>);
- a ProQuest Open Dissertations adatbázisában USA-beli doktori értekezések olvashatók (<https://pqdtopen.proquest.com/search.html>).

Szöveggformázással kapcsolatos ajánlások

Fájltípus

Word dokumentum

Betűtípus és -méret

Times New Roman, 12.

Karakterstílus (mármint amit a Word így nevez)

Normál.

Bekezdés

Másfeles sorköz, sorkizárt.

Idézés

A magyar norma szerint, a nyitó idézőjel alul, a záró felül van. Az idézetben belüli idézőjel az úgynevezett lúdláb: nyitó », záró «. Ha még a lúdlábon belül is idézni kell, arra a félidézőjel használandó (ez az aposztróffal azonos). A **három sornál hosszabb idézetek** külön szövegegységet alkotnak, a következőképpen: sorkihagyás 12-es betűmérettel, utána az idézet idézőjel nélkül 10-es betűmérettel, de minden másban a főszöveg többi részével megegyezően (tehát másfeles sorköz, nincs behúzva sem az első sor, sem az idézet egésze), majd újabb sorkihagyás megint 12-essel, a folytatás első sora pedig nincs behúzva. Az így elkülönülő idézetben belül a hagyományos idézőjelet kell használni szükség esetén.

Az **idézetben belüli kihagyás** szögletes zárójelben három pont: [...]. Ha a kihagyás teljes mondatot vagy mondatokat érint, akkor a [...] után nincs pont, ha csak egy mondat valamely része marad ki, akkor a [...] után értelemszerűen space vagy a megfelelő írásjel következik, ha pedig egy mondat eleje is, akkor a három pont után és space-szel a záró szögletes zárójel elé kerül a folytatás első betűje, nagy betűvel: [... A]z.

Ha a **szerző beszúr** valamit az idézetbe, az ugyancsak szögletes zárójelbe kerül.

Versidézet esetében, ha az rövidebb három sornál, a verssorok perjellel különítendőek el (a perjel előtt és után space-szel), ha hosszabb, akkor a fenti szabály vonatkozik rá, azzal a különbséggel, hogy formátuma középre zárt.

Kiemelés

Kurzívval.

Évtartomány

Gondolatjellel a két évszám között, a teljes évszámokat kiírva, pl. 2001–2010, nem pedig 2001–10.

Jegyzetek

A lábjegyzeteket a Word lábjegyzetfunkciójával kell előállítani. A **mondaton belüli lábjegyzetszám** helye attól függ, hogy a lábjegyzet mihez kapcsolódik: ha egy szóhoz vagy kifejezéshez, úgy száma közvetlenül az után, tehát az esetleges írásjel előtt, ha viszont tagmondathoz, úgy a szám az írásjel után áll. Kivétel a záró- és a gondolatjel, mert itt a lábjegyzetszám azon belül van.

A hivatkozásokra vonatkozóan az alapelv az, hogy valamennyi adat egy mondatba kerül, a szerző neve után kettősponttal, a cím után ponttal, utána vesszőkkel elválasztva a kiadás helye, a kiadó neve (a „kiadó” szó nélkül), a kiadás éve, majd az oldalszám, **alapesetben** így:
Kovács Károly: A könyv. Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Ha a hivatkozott műben **nincs feltüntetve a kiadás helye vagy éve**, úgy ezt a h. n., illetve az é. n. rövidítéssel kell jelezni.

A **saját**, tehát nem a hivatkozott mű szerzőjétől származó **kiemelés** formátuma kurzív, a kiemelés ténye pedig a hivatkozás végén jelzendő, így:

Kovács Károly: A könyv. Budapest, Kijárat, 2011, 1. o., kiemelés tőlem – X. Y.

Ha a lábjegyzet nem egy idézet helyét adja meg, hanem **csak utal egy szöveghelyre**, akkor a Ld. rövidítéssel indul. **Összevetés** esetén a Vö. rövidítés használandó.

Ha a hivatkozott műnek **alcíme is** van, úgy az alcímnek a főcímtől való elválasztásánál alapértelmezésben az illető kiadás által alkalmazott megoldást kell követni (pont, kettőspont, gondolatjel), ilyen fogódzó hiányában a főcím és az alcím közé majd utána is pont kerül.

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Nem első kiadásnál a kiadási év után felső indexben feltüntethető a kiadás száma, majd zárójelben az eredeti kiadás éve és szükség esetén a többi eltérő adat is:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011³ (Pécs, Jelenkor, 1991), 1. o.

Ha **az új kiadás bővíti vagy módosítja** az előzőt, akkor ezt a cím után lehet jelezni szövegesen:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 3., bővített kiadás, Budapest, Kijárat, 2011 (Pécs, Jelenkor, 1991), 1. o.

Több kiadási hely esetén a helyek között space, gondolatjel, space:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest – New York, Kijárat, 2011, 1. o.

Többkötetes mű esetében a cím után meg kell adni a kötetek számát, arab számmal és gondolatjellel, a további adatok esetfüggők (így pl. minden kötetnek lehet külön címe, lehet más-más a kiadási év, a kiadási idő felöllelhet egy hosszabb periódust, mint az összkiadások szoktak, és akár a kiadó és a kiadás helye is változhat), ezért csak néhány példa a rugalmas megoldásra:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 1–3. kötet, Budapest, Kijárat, 2011, 1. kötet, 1. o.

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 1–3. kötet, Budapest, Kijárat, New York, Exit, 1991–2011, 1. kötet: Az első könyv, 1. o.

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 1–3. kötet, Budapest, Kijárat, 1991, 1. kötet, 1. o.

Kétszerzős műnél a szerzők neve között space, gondolatjel, space:

Kovács Károly – Szabó Szilvia: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Kettőnél több szerző által jegyzett mű esetében a teljes felsorolás kiváltható azzal, hogy és mások (é. m.):

Kovács Károly é. m.: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Ha a hivatkozás **több szöveghelyre** vagy **hosszabb szövegrészre** vonatkozik, akkor az alábbi esetek lehetségesek:

Idézet, majd utalás egy másik helyre: Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o., ld. még 2. o.

Oldalon túlnyúló idézet: Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o. sk.

Oldalon túlnyúló helyre való utalás: Ld. Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o. sk.

Több különböző helyre való utalás: Ld. Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o. sk. és 20. o.

Kettőnél több oldalra vonatkozó hivatkozás esetén az sk. helyett értelemszerűen vagy skk. használandó, vagy meg kell adni a tartományt, mégpedig gondolatjellel. Ilyenkor (mint ahogy általában is az oldaltartományok megadásakor) ki kell írni a teljes oldalszámokat, pl.: 11–15. o., nem pedig 11–5. o.

Ha **egy szerzői kötetnek külön szerkesztője is van** (mint pl. a régebbi szerzők műveinek kiadásainál), akkor a hivatkozás a szerző nevével indul, a szerkesztőé pedig a cím után áll, így:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Szerk. Szabó Szilvia, Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Egyéb szöveggondozási tevékenység esetén ezt is fel lehet tüntetni a cím után, rövidítés nélkül:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Szerkesztette, jegyzetekkel és utószóval ellátta Szabó Szilvia, Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.

Tanulmánykötetben megjelent szöveg esetében a tanulmány címe után pont, In:, majd kötet cím, hely, kiadó, év, a tanulmány oldaltartománya, végül (ha a hivatkozás nem a tanulmány egészére vonatkozik) itt: után a releváns oldalszám vagy -tartomány. **Azonos szerzőnél** az uő rövidítés használandó, pont nélkül:

Kovács Károly: A tanulmány. In: uő: A kötet. Válogatott írások. Budapest, Kijárat, 2011, 100–110. o., itt: 101. o.

Többszerzős tanulmánykötetben megjelent szövegnél a szerzők megadására a fenti szabályok érvényesek:

Kovács Károly: A tanulmány. In: uő – Szabó Szilvia: A kötet. Budapest, Kijárat, 2011, 100–110. o., itt: 101. o.

vagy

Kovács Károly: A tanulmány. In: Kis Katalin é. m.: A kötet. Budapest, Kijárat, 2011, 100–110. o., itt: 101. o.

Szerkesztő(k) által jegyzett tanulmánykötetben megjelent szövegnél az In után jön a szerkesztő(k) neve, majd (szerk.) és a többi adat:

Kovács Károly: A tanulmány. In: Szabó Szilvia (szerk.): A kötet. Budapest, Kijárat, 2011, 100–110. o., itt: 101. o.

Többkötetes össz- vagy válogatott kiadásnál potenciálisan megsokszorozódnak az esetspecifikus tényezők, ami a hivatkozott műnek a kiadáson belüli pozícióját, a kiadás helyét, idejét, valamint a szerkesztőket illeti, de az alábbi példák igyekeznek lefedni a leggyakoribb eseteket. Alapszabály, hogy ha a hivatkozott szöveg a kiadás egy teljes kötete, akkor elsőként a kiadást kell megadni (első példa), ha viszont csak egy kötet része, akkor a szöveg címe az első (második és harmadik példa). A kiadás teljes kötetszámának megadása (első és második példa) opcionális, különösen sok kötetes kiadásoknál mellőzhető, folyamatban lévő kiadásoknál pedig értelemszerűen lehetetlen, ilyeneknél szintén opcionálisan meg lehet adni a kiadás induló évszámát (harmadik példa).

Kovács Károly: Összes művei. 1–3. kötet, Budapest, Kijárat, 2011, 1. kötet: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 1. o.

Kovács Károly: A tanulmány. In: uő: Válogatott művei. 1–3. kötet, szerk. Kis Katalin, Budapest, Kijárat, 1991–2011, 1. kötet: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 100–110. o., itt: 101. o.

Kovács Károly: A tanulmány. In: uő: Összes művei. Szerk. Kis Katalin é. m., Budapest, Kijárat, New York, Exit, 1991–, 1. kötet: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Szerk. Szabó Szilvia, 100–110. o., itt: 101. o.

Folyóiratcikknél a gyűjteményes kötetetek fenti szabályai alkalmazandók kiegészítve az év/szám adatokkal:

Kovács Károly: A tanulmány. In: Szövegtudományi szemle, 2011/1, 100–110. o., itt: 101. o.

Ha a számot **évszagnév** jelöli, mint néhány negyedéves kiadványnál, akkor a cím után év/évszak, pl. 2011/tavaszi. Opcionálisan megadható az **évfolyam** is, a folyóirat címe után, de ekkor valamennyi folyóirat-hivatkozásnál meg kell adni:

Kovács Károly: A tanulmány. In: Szövegtudományi szemle, 11, 2011/1, 100–110. o., itt: 101. o.

Tanulmánykötetre és összkiadásra való hivatkozásoknál (de néha folyóiratcikknél is) az adott mű keletkezésének (vagy első közlésének) és aktuális kiadásának ideje jócskán eltérhet. Ha a keletkezés (hozzávetőleges) ideje nem közismert, vagy a szerző nem említi azt a főszövegben, akkor lehetőség szerint meg kell adni **a keletkezés vagy az első megjelenés évszámát**, zárójelben a cím után:

Kovács Károly: A tanulmány (1911). In: uő: Válogatott művei. Szerk. Kis Katalin, Budapest, Kijárat, 1991–2011, 1. kötet: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? 100–110. o., itt: 101. o.

Egyazon szövegre való ismételt hivatkozás esetén a takarékoság és az egyértelműség ötvözésére kell törekedni. A legcélszerűbb az id. mű rövidítés használata és az oldalszám megadása, az összes többi adat mellőzésével; ilyenkor az utónév (külföldi szerzőnél az előnév) is elhagyandó, már ha a hivatkozott szerzők között nincs két azonos családnevű:

Kovács: id. mű, 1. o.

Az uo. rövidítés nem ekvivalens az id. művel: szigorúan csak akkor alkalmazható, ha az aktuális hivatkozás **ugyanarra az oldalszámra** vonatkozik, mint az egyvel korábbi.

Ha **egyazon szerző több szövege** is szerepel a jegyzetekben, akkor az id. mű logikusan nem használható, ilyen esetben ki kell írni vagy a teljes címet, vagy annak értelmesen rövidített változatát (ha másképp nem megy, három ponttal, utána space nélkül vesszővel); az összes többi adat ekkor is mellőzendő, miként az id. kiadás jelölés is, mert az alapeset az, hogy a hivatkozás az előzőleg megadott kiadásra vonatkozik (kivéve, de ez megint csak valószínűtlen, ha a tanulmány számára történetesen egyazon szöveg különböző *editiói* érdekesekek):

Kovács: A tanulmány, 101. o.

Egyazon szövegből való sokszori idézés esetén a megannyi lábjegyzet elkerülése végett célszerű a főszövegben belül megadni az oldalszámokat, zárójelben: Kovács meg van

győződve arról, hogy „Észak felől fúj a szél” (101. o.); ilyenkor az adott szövegre vonatkozó legelső lábjegyzetben informálni kell az olvasót:

Kovács Károly: A könyv. Miért írjuk, miért olvassuk? Budapest, Kijárat, 2011, 1. o.; a továbbiakban a főszövegen belüli zárójeles oldalszámok erre a műre vonatkoznak.

Idegen nyelvű szöveg esetében az eddigi formák alkalmazandók úgy, hogy mindent le kell fordítani magyarra, amit lehet, ideértve azokat a városneveket is, amelyeknek van magyar változatuk, azaz nem használható vol., ed., p. stb., és Wien városnév is Bécs lesz a kiadás helyeként:

Charles Smith: The paper. In uő: Selected Writings. 1–3. kötet, szerk. Catherine Small, New York, Exit, 2011, 1. kötet, 100–110. o., itt: 101. o.

Magyarra fordított szöveg esetében a fordító neve a cím után jön:

Smith, Charles: A tanulmány (1911). Ford. Szabó Szilvia. In: uő: Válogatott írások. Szerk. Kis Katalin, Budapest, Kijárat, 2011, 100–110. o., itt: 101. o.

Internetes hivatkozás esetén az url után vesszővel elválasztva fel kell tüntetni az utolsó megtekintés dátumát:

Kovács Károly: A tanulmány. In: <http://ezmegaz.hu/kovacstext=123456>, utolsó letöltés dátuma 2011. január 1.